תלמוד בבלי · אחרונים · הגהות יעב״ץ · סדר נשים

הגהות יעב"ץ על נזיר

רבי יעקב ב"ר צבי [היעב"ץ] עמדין

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

הגהות יעב"ץ על נזיר

רבי יעקב ב"ר צבי [היעב"ץ] עמדין

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/הגהות-יעבץ-על-נזיר/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב. 4
דף ד: 4
דף ה. 4
דף ט. 4
דף י. 4
דף י: 4
דף יא: 4
דף יט: 4
דף כב. 5
דף כב: 5
דף כד. 6
דף כו: 6
דף כז. 6
דף כז: 6
דף כח: 6
דף כט. 7
דף כט: 7
דף לא. 8
דף לג. 8
דף לג: 8
דף לט. 8
דף מג: 8
דף מה: 8
דף מו. 8
דף מח: 8
דף מט: 8
דף נב: 9
דף נה: 9
דף נו: 9
דף נז. 9
דף נח: 9
דף נט. 9
דף נט: 9
דף ס: 10
דף סב: 10
דף סה. 10
דף סה: 10
דף סו. 10
דף סו: 10

דף ב.

תוס' ד"ה נזיר נזיק כו' חייל עליה נזירות נמי כי אין מתכוין. תי' מתכוין נמחק ונ"ב מכירים כצ"ל:

דף ד:

רש"י ד"ה ה"ג דתניא כו' אבל שאר נזיר עולם כצ"ל:

דף ה.

גמ' לקץ מ' שנה ששאלו להם מלך. נ"ב עיין אם לבינה:

דף ט.

במשנה ומן הדבלה ובתוס' ד"ה הריני נזיר כו' ו"ל דבירושלמי קרי לדבלה תירוש. נ"ב עדיפא הול"ל דודאי יש לה שייכות לדברים המשכרים שכיון שאם אכל דבלה קעילית ונכנס למקדש חייב א"כ נקראת היא שכר וכתיב מיין ושכר יזיר:

דף י.

גמ' פרה מי קא מישתעיא. נ"ב תמיהני דל"ק ליה אלא דפרה לאו בת דבור הוא משמע דכי הויא ב"ד ניחא תקשי ליה טפי אפי' הויא ב"ד כאתון דבלעם למה יהא האדם נזיר ע"י מי עדיפא מבן אדם וכי אדם מתחייב בנזירות ע"י דבורו של חברו:
רש"י ד"ה וכמנחת סוטה כו' ואי לא לא מייתי כלל כצ"ל:
תד"ה כפרה זו כו' להכי קאמר הריני נזירה מפיק ה"א. נ"ב לשון מגומגם אין בינה:

דף י:

גמ' אלא באומר הרי הוא עלי קרבן כצ"ל:

דף יא:

גמ' ארבעה נדרים הללו צריכין שאלה לחכם כצ"ל וכן לקמן:

דף יט:

תוס' ד"ה מי שנדר בחוץ לארץ כו' דלא סגי דלא אתי. נ"ב בזמן שבהמ"ק קיים:

דף כב.

תוד"ה פסח מיהא קעביד כו' וקשה דבפ' בתרא דיומא. נ"ב פלא גדול בעיני קושיתו זאת דודאי אכילה גסה לא שמה אכילה דמשו"ה פטור ביה"כ ואפ"ה בפסח יצא ידי חובת מצוה במה שאכל קודם שיאכל הרבה ממנו. וביוה"כ דפטור מיירי באכל סמוך לחשכה אחר סעודה המפסקת אכן אכל ביום אכילה גסה ודאי דחייב כיון שא"א לו לבוא לידי אכילה גסה אם לא ע"י אכילה ראוי' שקדמה לו ודוק. וקצת נ"ל ליישב דלישנא דר"י דייקי מדנקט לשם אכילה גסה ולא קאמר בלשון קצרה א' אכלו אכילה גסה ש"מ דר"י דקרי ליה פושע משום דאכל ליה לשם אכילה גסה אבל משום אכילה גסה עצמה לית לו בה דמ"מ אכילה שמה. ותדע דאכילה גסה אכילה היא שהרי אין הפסח נאכל אלא דוקא על השבע ולא משוי ליה ר"י לפושע משום האכילה הגסה אלא מחמת כוונתו הרע שאוכלו לשם אכילה גסה כמות שהיא ואין כוונתו לשם מצוה. ואהדרי ר"ל דפסח מיהת קעביד דלא איכפת במה שמכוון דהא קי"ל מצות אין צריכות כוונה וכיון דאכילה הויא נפיק בה. ושי"מ לתרוייהו אכילה גסה חשובה אכילה משו"ה ק"ל דהא ע"כ אכילה גסה לא שמה אכילה. ובהכי ניחא נמי דקשה לכאורה עוד לקושית התוס' הלזו דמה ק"ל הא מרא דשמעתא דיוה"כ ר"ל הוא ולר"י דהתם משמע דלית ליה אלא בכוסס הוא דקרי מזיק אבל אוכל אפי' אכילה גסה שמא אכילה ודלמא הכא ר"ל אליבא דר"י קאמר לדידך דאית לך אכילה גסה שמא אכילה אין זה פושע אבל לדידיה לא ס"ל אלא ודאי דקושיתם היא גם אר"י ותירוצם פשיטא דאתי שפיר לפ"ז דודאי הכא שאין נפשו קצה אלא שאינו אוכל לתיאבון דמיירי בפסח שאינו נאכל כ"א על השובע ותקשי אטו מ"ה לקרייה ר"י פושע שאינו אוכל לתיאבון הרי מצותו בכך הוא אע"כ משום כוונתו וכדפרישית. כנלע"ד נכון מאד בדעת התוס':

ד"ה ללוט כו' כבר פירשו האומות. נ"ב אחר המבול:

דף כב:

גמ' אמר עולא תמר זנתה כו'. נ"ב יש לה חברה רחב שיצאו נביאים אלא דשניא רחב שלא באו נביאים מן הזנות:

שם א"ר יוחנן שבע בעילות כו'. נ"ב עיין פנת אבן בוחן שלי דף נ"ח א':

תוס' ד"ה והא מתהני מעבירה כו' דאסתר קרקע עולם היתה. נ"ב זה לא הבנתי ק"ע לא שייך אלא באנוסה כאסתר אבל יעל לא היתה מסורה ביד סיסרא בע"כ. גם התירוץ לא נתיישב לי א"כ מ"ט אמרי' בעריות יהרג ואל יעבור כיון דטובתן ש"ר רעה היא מידי הוא

טעמא באשה משום דק"ע הוא ת"ל בלא"ה נמי אפי' אנסוה להביא איש עליה דלא ק"ע היא תשתרי מהאי טעמא משום דרעה הוא אצלה. והא קי"ל המתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה. אלא משום דהצלת כל ישראל היתה תלויה בכך שלא יוסיף עוד סיסרא לאסוף חיל יותר מבראשונה ולא בכל יום מתרחיש ניסא ועיין עוד בספרי חז"ל:
שם ד"ה בת בנו של עגלון כו' א"כ לא היתה קטנה. נ"ב הוא ודאי לאו דוקא דקאמר בת בנו כדאמרי' נמי דכוותה בפמ"ש בן בנו של נמרוד הרשע וסנחריב לאו ב"ב של נמרוד הוה. וה"נ במ"ר פ' חיי' שרה תבוא אסתר בת בתה של שרה:

דף כד.

גמ' ועולה תקרב עולה שלמים. נ"ב בהמת שלמים:

דף כו:

גמ' אבל סוורא של קורות. נ"ב בלשון משנה סואר בכ"מ:
תוס' ד"ה אבל בהמה הרי היא כמפורשת כו' מהמקדש זכר לדמי נסכים כצ"ל:

דף כז.

תד"ה ואמאי האמרת כו' לא הוה לן למחשבינהו כו' כצ"ל ומה שנדפס ס"א בגינייהו נמחק:

דף כז:

בד"ה הנ"ל וכן איל מפורש בפסחים. נ"ב אע"ג דהתם אינו קרב עצמו משום דדחוי הוא:

דף כח:

במשנה או שמחו קרוביו. נ"ב נ"ל טעמא משום בושת משפחה כה"ג איכא טובא דמצו מעכבי בני משפחה ע' שו"ע (ס"ג):
רש"י ד"ה ורבי מאיר סבר כו' דאית בה לא ניחא כצ"ל:
שם ד"ה לא נהנין וכו' דלאו בני הקרבה כצ"ל:
בעין משפט הנדפס על הגליון וז"ל אות ב' נ"ל היתר מכאן לשערות שהנשים נשואות נותנות בראשיהם (יהושע בועז). נ"ב אמר יעב"ץ לא נהירא לי היתר זה ולא ידענא מאי דעתי' דאי בבית ובחצר ודאי שרי דלא גרע מקלתה ולדעת התוס' אפי' בשערה שרי דאל"כ לא הנחת בת לא"א יושבת תחת בעלה וכ"ש פאה נכרית. ואי ברה"ר ותחת

קישורי' נמי פשיטא אלא ודאי לרה"ר ובגילוי למעלה מקישוריה איירי דשרי. ואיני רואה מאין למד פשיטות היתר זה דמהיכי דייק מדאמרי' אפשר בפאה נכרית מנ"ל דברה"ר איירי. ותדע דע"כ לא קמיירי בהכי דהא לא אייתינן להכי אלא משום דלא מצי בעל למימר א"א באשה מגולחת. א"כ לר' מאיר ואטו בשערה מי איכא למימר דשריא למיפק לרה"ר הא פריעת ראש דאורייתא. אלא ודאי ה"פ דאשה מגולחת היא נמאסת קצת לבעל שלפעמים בביתה שאינה יכולה להזהר כ"כ מגילוי שערה וכשראשה נגלה והיא נראית קרחה היא מתגלה עליו לפי שהשער נוי הוא לאשת כדבר הכתוב ולזה קאמר ת"ק דאפשר לה לעשות תקנה בזה שלא תתגנה על בעלה ע"י קרחותה. ולעולם בשוק יש איסור אפי' בפאה נכרית. וכן עיקר לענ"ד דלא עדיף פאה נכרית מקלתה דבשוק אסירא מדת יהודית כדאיתא בהמדיר (דף ע"א) והיינו דתנין בפרק במה אשה שבת [דף סד] בכבול ובפאה נכרית לחצר. ובירושא דכבול לרה"ר לא תצא לא תנן לפאה נכרית משום דבל"ה אסירא בה ברה"ר ולא אצטריך לאשמועינן דלא תצא בה בשבת אלא בסיפא דבחצר מותרת צריכא למימר דאבל בחצר שרי' ואפי' בשבת ודוק ואע"פ דהתוס' לא כתבו כן עמ"ש בסי"ד בפירוש המשניות שם ומ"מ נ"ל לחלק דגם למאי דכתיבנא לאיסורא אינו אלא בפאה נכרית הנתונה בגובה הראש במקום שער דשייך בי' משום פריעת ראש כדפרישנא. אבל בנתונה למטה מן השבכה על פדחתה ובצדעים במקום שכלים שערותיה לית לן בה דלא הוי אלא כשאר תכשיטין. כנלענ"ד:

תוס' ד"ה ה"ג איידי דזוהמא בה זוהמא כצ"ל:

שם ד"ה בנו אין בתו לא כו' וצריך לחלק בדבר. נ"ב נ"ל החילוק מטעם אסור כרת דחמיר דהשוה אשה לאיש בכל עונשין שבתורה והכא דאמר בתו לא מיחייב לחנכה במצוה נזירה:

דף כט.

תוס' ד"ה ה"ג וסבר רבי יוסי בר חנינא כו' ואיך אמר רשב"ל משמו. נ"ב שמא בספרו היה כתוב כך. ולא כן כתיב בשלפנינו אלא ריב"ח משמא דר"ל קאמר לה הא ודאי אמורא הוא:

דף כט:

רש"י ד"ה מופלא הסמוך לאיש כו' להפלות ולידור כצ"ל:

שם ד"ה ור' יוסי ב"ר יהודה כו' בני י"ג שנה הווי. נ"ב עלח"ש ספ"ה דאבות:

דף לא.

רש"י ד"ה וסברי ב"ש כו' לפי שנדר בנזירות והתירו לו כצ"ל:
תוס' ד"ה מי שנדר כו' שלשון קבלה הוא והוא עבד תחלה כצ"ל:

דף לג.

תוס' ד"ה ראה את הכוי כו' דמשמע בריה בפני עצמו כצ"ל:
תוס' ד"ה מאי טעמא כו' לר' יוסי ברי"י כצ"ל:

דף לג:

תוס' ד"ה והאמר רב חסדא אוכמא בחיוורא כו' שנפתחו חיווירי שוורים כצ"ל:

דף לט.

גמ' איידי דקמטא משיכבא הוא כצ"ל:

דף מג:

והתני רב כהנא ברבי אליעזר בר יעקב כצ"ל:

דף מה:

תוס' ד"ה רבי מאיר וכו' אבל קשה מנ"ל דנקבר. נ"ב י"ל משום דאי אפשר לקיים יתן תחת הדוד וגו' ושערו קדוש דכתיב יהיה גו' והוי נמי דומיא בכל בקודש באש תשרף:

דף מו.

תוס' ד"ה ומי לא מעכבא כו' אבל אין מעכבין מלשתות יין כצ"ל:

דף מח:

רש"י ד"ה והא מיבעי ליה וכו' ונמצאת דן כצ"ל ותי' אתה נמחק:

דף מט:

גמ' משום דחזקה בעלמא. נ"ב עיין אם לבינה פרשת אמור:
תוס' ד"ה ומשני דצריכו באם אינו ענין כדפרישית כצ"ל:
בא"ד בשלמא דנזיר כולהו צריכי כצ"ל:

דף נב:

גמ' אם משמת חזר בו. נ"ב דכוותה בשיטת עליה ספ"ק דיבמות:

דף נה:

תוס' ד"ה אוכל בקדשים כו' משום דסבירא ליה דימי צרעתו כצ"ל:

דף נו:

גמ' דתניא אמר ר' אליעזר כו' שהיה יושב ודן לפני ר"מ. נ"ב הא ודאי סתם ר"א דמתני' דהוא ר"א בר פלוגתי' דר"י ואי ר"מ דהכא נמי היינו סתם ר"מ דהוא תלמידו של ר"ע א"ה תמיהא מילתא טובא. ובהכרח צ"ל תרי ר"מ הוו והיינו הא דאמרינן בעירובין [יג ע"ב] דאיכא ר"מ דהוא ר"א בן ערך. והשתא ניחא דר"א בן ערך הא הוא חברו של ראב"ה הגדול ממנו:

דף נז.

תוס' ד"ה וסופרים כו' לא מייתי על הספק. נ"ב היינו לרבנן דס"ל אין מביאין קדשים לב"ה:

דף נח:

תוס' ד"ה הר"ף כו' דאם אינו ענין ללאו שאינו שוה בכל. נ"ב דכוותה פא"נ [דף סא ע"א]:

דף נט.

גמ' אמר להון רבי אמי שבקוהו דן מן חברייא. נ"ב צ"ל שלא היה חייב אלא מכות מרדות דרבנן שאין לה קצבה אלא כפי אומד הרב כאשר ישר בעיניו יצוה להלקותו אם רב או מעט לכן זה כיון שראה ר"א שת"ח הוא וכבר נקלה לעיניו בהפשטת בגדיו והפילו השופט לפניו ואפשר כבר הכהו קצת אח"כ חס עליו לפטרו ולהקל מעליו מן המכות אשר השית עליו מתחלה:

דף נט:

במשנה ומוחלט בספק. נ"ב צ"ע ה"ד:

דף ס:

גמ' **את רבי שמעון בן יוחא**. נ"ב זה שמו האמתי:

דף סב:

גמ' **למה רבו צריך לכפותו** כו' וא"צ לכפותו וכו'. נ"ב כל אלה צ"ל לכופו כמש"ל רבו כופו שהוא מבעלי ה"א ואין ענין כפיתה אלא כפייה בכל אופן שיכופני:
תוס' **ד"ה גבי נדרים** כו' ואין כל כך בעל כח כדי לעשות מלאכה כצ"ל:

דף סה.

תוס' **ד"ה פרט להרוג כו'** **קשה להבין**. נ"ב ע"ל עילה מצאו:

דף סה:

ד"ה **אמר רב משרשיא** כו' שיהא חייב לחפור בעומק כצ"ל:

דף סו.

גמ' **מטמא מיד בזיבה א"ל**. על תי' א"ל. נ"ב לתו' ל"ג ליה:
תוס' **ד"ה אמר ליה רבא** כו' ה"ג ואמאי. נ"ב היא גירסא אחרת בגמ' ועפר"ש ספ"ב דזבים:
ד"ה **במאי קמיפלגי כו'** **כל מעת לעת**. נ"ב בספרי ל"ג יותר אבל במשנה דזבים פ"ב גרסי' ר' יוסי אומר יומו שמא לא היה כן בנוסח המשנה של התוס' שם אולי הוא מוחק מכאן לשם בטעות א"ד ר"י אחרינא הוא התם כמו ר' יהודה:

דף סו:

גמ' **חטוף ואכול**. נ"ב נראה דמייתי לה הכא כדי לומר עוד שמועה אחרת משמו של ר' נהוראי שלא מצינו לו ד"א במשנה כי אם זה ושלהי דקדושין ובמילי דאבות:
תוס' **ד"ה חטוף** כו' ושם נצחין המלחמה על ידי הפרשים כצ"ל: